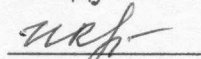


**Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Кафедра педагогіки, психології й освітнього менеджменту
імені проф. Є. Петухова**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри

 доцент І. І. Корольова

«3» вересня 2018 року.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 09 «ПСИХОЛОГІЯ»

Галузь знань: 01. Освіта / Педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта (Мова і література (іноземні))

014 Середня освіта (Фізична культура)

014 Середня освіта (Географія)

014 Середня освіта (Хімія)

014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

014 Середня освіта (Фізика)

014 Середня освіта (Математика)

017 (Фізична культура і спорт)

Галузь знань: 03. Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 Філологія (включно з перекладом)

Ступінь вищої освіти: бакалавр

**Факультети: іноземної філології; біології, географії і екології; медичний;
комп'ютерних наук, фізики та математики; фізичного виховання та спорту.**

Курс - 1

2018-2019 навчальний рік

Робоча навчальна програма нормативної навчальної дисципліни **Психологія** підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «бакалавр» 1 курсу денної форми навчання спеціальностей:

014 Середня освіта (Мова і література (іноземні))

014 Середня освіта (Фізична культура)

014 Середня освіта (Географія)

014 Середня освіта (Хімія)

014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

014 Середня освіта (Фізика)

014 Середня освіта (Математика)

017 (Фізична культура і спорт)

035 Філологія (включно з перекладом)

Розробник: Александрова Ганна Михайлівна, доцент кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту імені проф. Є. Петухова, кандидат психологічних наук.

Робочу програму **схвалено** на засіданні кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту імені проф. Є. Петухова Херсонського державного університету.

Протокол від «3» вересня 2018 року № 2.

Завідувач кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту імені проф. Є. Петухова.

 (доцент І. І. Корольова)

© Александрова Г.М., 2018 рік

© _____, 20__ рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань 01. Освіта / Педагогіка 03. Гуманітарні науки Спеціальність 014 Середня освіта (Мова і література (іноземні)) 014 Середня освіта (Фізична культура) 014 Середня освіта (Географія) 014 Середня освіта (Хімія) 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) 014 Середня освіта (Фізика) 014 Середня освіта (Математика) 017 (Фізична культура і спорт) 035 Філологія (включно з перекладом)	Обов'язкові компоненти освітньої програми
Змістових модулів - 2		Рік підготовки – 1-й Семестр – другий
Загальна кількість годин - 90		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 2 самостійної роботи студента -	Ступень вищої освіти: бакалавр	18 год.
		Практичні, семінарські
		14 год.
		Лабораторні
		–
		Самостійна робота
		58 год.
		Вид контролю: 014 – екзамен; 017,035 – залік

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 32:58

Мета та завдання навчальної дисципліни

Особливістю сучасного етапу розвитку нашого суспільства є зростання ролі гуманітарних знань у підготовці фахівців різних профілів, значне місце серед яких посідає психологічна наука.

Навчальна дисципліна «Психологія» є важливою і органічною складовою загально-психологічної підготовки фахівців, оскільки сприяє формуванню їх психологічної культури. Психологічну культуру можна також назвати «професійною свідомістю», адже повсякденно стикаючись з безліччю людей, працюючи у колективі, вступаючи в контакт з різними соціальними інституціями, фахівці використовують певний психологічний досвід, заснований на теоретичних знаннях психології, на їх свідомому внутрішньому перетворенні у професійну, правову та моральну культуру.

Мета навчальної дисципліни полягає у теоретичному вивченні найважливіших питань про психологічні закономірності психічних явищ і свідомості людини; специфіку їх розвитку у віковій динаміці, пов'язану із процесами навчання, виховання, соціалізації; значення нерозривності формування особистості та індивідуальності як цілісного системного утворення та необхідність інтегрованого підходу до психології людини.

Завдання навчальної дисципліни:

методичні:

- досягти розуміння студентами цілісності, нерозривності та інтегрованості всіх психічних явищ та їх ролі у формуванні особистості;
- домогтись формування у студентів широкого науково-психологічного світогляду та конкретних психологічних умінь роботи з особистістю, групою та колективом;
- застосувати в процесі викладання навчального курсу проблемні, інноваційні, пошукові прийоми та засоби як засади методичного забезпечення засвоєння студентами психологічних знань;

пізнавальні:

- сформувати у студентів наукові поняття, що становлять предмет, зміст та структуру психології;
- сформувати знання методологічних засад та світоглядних основ курсу «Психологія»; методів та конкретних методик дослідження психічних явищ; суттєвих закономірностей особистості; вікових закономірностей і своєрідності розвитку психіки; психологічних основ спілкування; структури груп та колективів;

практичні:

- сформувати навички та вміння студентів використовувати знання з психології в процесі спілкування, власної суспільної та професійної діяльності;
- сформувати вміння визначати явища людської психіки, досліджувати прояви та рівні розвитку особистості та інтелекту.

У результаті опанування дисципліни «Психологія загальна та спортивна» у студентів повинні бути сформовані **компетентності** з навчальної дисципліни, що узгоджуються із загальними та спеціальними (фаховими, предметними) компетентностями:

- Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність працювати в команді.
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Навички міжособистісної взаємодії.
- Здатність аналізувати прояви психіки людини під час занять фізичною культурою і спортом.

Програмні результати навчання. Студент під час вивчення дисципліни «Психологія загальна та спортивна» повинен:

- спілкуватися українською мовою у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування;
- мати базові знання з проведення досліджень проблем фізичної культури і спорту; володіти сучасними методами наукового дослідження, які застосовуються у сфері фізичної культури та спорту, робити висновки у відповідності до поставлених завдань;
- здійснювати навчання руховим діям та розвиток рухових якостей людини в умовах різних форм організації занять фізичними вправами;
- здійснювати заходи з підготовки спортсменів, організації й проведення спортивних змагань; узагальнювати та аргументувати особливості діяльності тренера, встановлювати взаємозв'язок зі стилем керування під час змагальної та тренувальної діяльності;
- аналізувати психічні процеси, стани та властивості людини під час занять фізичною культурою і спортом; демонструвати знання основ психології особистості, характеристики психологічних процесів, психічних станів та психологічних якостей особистості, основ соціальної психології груп і колективу; визначати особливості формування особистості у різні вікові періоди;

Міждисциплінарні зв'язки: Навчальна дисципліна «Психологія» найбільш тісно пов'язана з такими дисциплінами як: «Філософія», «Педагогіка» та ін. Знання, вміння та навички, засвоєні і набуті при вивченні дисципліни можуть також бути використані при вивченні низки дисциплін професійного спрямування.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	л-б	і-д	с.р.		л	п	л-б	і-д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Актуальні проблеми загальної психології												
Тема 1. Психологія як наука	8	2	2			4						
Тема 2. Психологія особистості	8	2	2			4						
Тема 3. Психологія індивідуальності : темперамент, характер, здібності	8	2	2			4						
Тема 4. Пізнавальна діяльність особистості: увага, відчуття, сприймання	4					4						
Тема 5. Пізнавальна діяльність особистості: пам'ять, мислення, мова і мовлення, уява	4					4						
Тема 6. Емоційно-вольова сфера особистості	8	2	2			4						
Тема 7. Особистість у діяльності і спілкуванні	8	2	2			4						
Разом за змістовим модулем 1	48	10	10			28						

Змістовий модуль 2. Особистість у системі психологічного знання												
Тема 8. Предмет вікової психології	8	2	2			4						
Тема 9. Вікові особливості розвитку особистості	6					6						
Тема 10. Предмет педагогічної психології	6	2				4						
Тема 11. Предмет соціальної психології	8	2	2			4						
Тема 12. Соціалізація особистості	8					8						
Тема 13. Соціально-психологічні проблеми особистості	6	2				4						
Разом за змістовим модулем 2	42	8	4			30						
Усього годин	90	18	14			58						

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Актуальні проблеми загальної психології

Психологія як наука. Об'єкт, предмет, визначення психології. Місце психології в системі наук. Галузі психологічних знань. Структура і завдання психологічної науки на сучасному етапі розвитку суспільства.

Короткий історичний нарис становлення психології. В. Вундт і відкриття першої експериментальної лабораторії. Провідні теорії психології ХХ століття: психоаналіз (З. Фройд), неопсихоаналіз (Е. Фромм), біхевіоризм (Дж. Уотсон), когнітивна психологія (У. Найссер), гештальтпсихологія (М. Вертгеймер), гуманістична психологія (Г. Олпорт), діяльнісний підхід (Л. Виготський, О. Леонтьєв та ін.). Критичний аналіз теорій психології та їх роль у становленні наукової психології в ХХ столітті.

Методологія та методи дослідження психічних явищ. Класифікація методів психології (за Б. Ананьєвим), їх види та характеристики. Принципи психології. Теорія і експеримент у психологічній практиці. Етапи організації психологічного дослідження.

Психологія особистості. Поняття про особистість. Критерії підходу до розуміння та визначення особистості. Багатоплановість визначення поняття «особистість» у вітчизняній психології (Г. Ковальов, К. Платонов, С. Рубінштейн та ін.). Індивід, особистість, індивідуальність, людина як грані розуміння. Різноманітність суттєвих ознак особистості як психічного явища.

Теорії особистості в зарубіжній психологічній науці: психодинамічні, соціодинамічні, інтеракціоніські обґрунтування для їх класифікацій. Проблема особистості у вітчизняній психології (Л. Виготський, О. Леонтьєв, Л. Божович, Г. Костюк).

Структура особистості. Спрямованість особистості. Самосвідомість і «Я-концепція» особистості. Самоактуалізація особистості (за А. Маслоу), її критерії. Стадії формування особистості (Е. Еріксон). Цілісність і стійкість особистісних утворень людини.

Психологія індивідуальності: темперамент, характер, здібності. Поняття про темперамент. Типи темпераменту та їх характеристики. Змішаність типів темпераменту у людей. Властивості темпераменту. Темперамент як генотип (І. Павлов). Зв'язок типу нервової системи та типу темпераменту. Теорії темпераменту (гуморальна, морфологічна, рефлекторна). Індивідуальний стиль діяльності та темперамент людини.

Сутність характеру. Характер як фенотип. Типологія характеру (У. Шелдон, Е. Фромм, К. Леонгард, О. Личко). Симптомокомплекси характеру (за Б. Тепловим). Властивості характеру. Акцентуальні теорії характеру.

Дослідження характеру в сучасній психології, врахування типу характеру у вихованні особистості.

Знання, навички, вміння як основа для розвитку здібностей. Наукові підходи до визначення здібностей. Характеристика здібностей, види і структура, ступені розвитку здібностей. Природа людських здібностей. Розвиток здібностей. Поняття «обдарованість», «талант», «геніальність».

Пізнавальна діяльність особистості: відчуття, сприймання, увага як чуттєві форми пізнання дійсності. Поняття про увагу. Види уваги. Структурні особливості уваги.

Поняття про відчуття. Загальні властивості і закономірності відчуттів. Відчуття і діяльність.

Природа сприймання. Основні особливості сприймання. Види сприймань. Закони сприймання. Спостереження і спостережливість.

Пізнавальна діяльність особистості: пам'ять, мислення, мова і мовлення, уява. Поняття про пам'ять. Психологічні теорії пам'яті. Види пам'яті та їх характеристика. Процеси пам'яті: запам'ятовування, збереження, відтворення і забування. Індивідуальні відмінності пам'яті.

Поняття про мислення. Розумові дії та мисленнєві операції (П. Гальперін, Н. Талізін). Форми мислення. Процеси розуміння і розв'язання завдань. Види мислення. Судження як результат мислення. Мислення і мова.

Мова та мовлення: спільне та своєрідне в їх порівняльній характеристиці. Мовленнєві функції та розвиток мовленнєвої особистості у віковій динаміці. Види мовлення. Індивідуальні особливості мовлення.

Емоційно-вольова сфера особистості. Поняття про емоції та почуття. Роль емоцій в житті людини. Функції емоцій та їх характеристики. Порівняльна характеристика емоцій та почуттів. Класифікація емоцій. Види емоцій та їх характеристики. Емоційні процеси і стани. Емоції і організм, емоції і діяльність, емоції і спілкування. Психологічні теорії емоцій (Ч. Дарвін, Джемс-Ланге, П. Симонов). Зв'язок емоцій з потребами людини.

Індивідуальна своєрідність емоцій і почуттів. Форми переживання почуттів. Вищі людські почуття.

Воля в системі свідомого життя людини. Поняття про волю. Провідні ознаки волі. Простий та складний вольовий акт. Структура вольової дії. Вольова регуляція поведінки людини. Розвиток волі в онтогенезі.

Теорії волі в розробках учених XIX-XX століть.

Первинні та вторинні якості волі. Третинні вольові якості: відповідальність, дисциплінованість, обов'язковість, принциповість, діловитість, ініціативність та їх значення у формуванні самодостатньої особистості.

Особистість у діяльності і спілкуванні. Активність і діяльність. Потреби як джерело активності. Особливості людської діяльності. Психологічна структура діяльності: мотиваційний та операційний підходи (Л. Виготський, С. Рубінштейн, О. Леонтьєв). Основні види діяльності, їх характеристика.

Діяльність і спілкування. Функції та структура спілкування. Спілкування як обмін інформацією: вербальна і невербальна комунікація. Спілкування як інтеракція. Спілкування як міжособистісна взаємодія. Способи впливу на партнерів по спілкуванню: зараження, навіювання, наслідування, переконання. Спілкування як міжособистісне розуміння. Поняття соціальної перцепції.

Засоби побудови образу партнера: ідентифікація і рефлексія. Вплив каузальної атрибуції, установки, стереотипізації та атракції на формування образу сприймання партнера по спілкуванню.

Змістовий модуль 2. Особистість у системі психологічного знання

Предмет вікової психології. Поняття віку (Г. Костюк, П. Блонський, Л. Виготський), загальна характеристика і специфіка віку. Параметри віку: соціальна ситуація розвитку та провідний тип діяльності, фактори, передумови, механізми та джерела психічного розвитку.

Загальна характеристика онтогенезу людської психіки. Поняття про зони актуального та потенційного розвитку, вікові кризи та їх закономірності, розвиток та формування психічних структур.

Особливості й закономірності психічного розвитку: нерівномірність, сенситивні періоди, інтеграція, пластичність, компенсація.

Вікові особливості розвитку особистості. Вікова періодизація психічного розвитку (Ж. Піаже, Е. Еріксон, Д. Ельконін та ін.). Етапи, стадії та загальна характеристика вікового розвитку в дитячому, шкільному, юнацькому та дорослому віці.

Поняття геронтології.

Предмет педагогічної психології. Структура педагогічної психології. Психологія виховання як цілеспрямований і організований процес. Виховання в діяльності. Формування мотиваційної сфери особистості. Формування моральної свідомості особистості. Соціально-психологічні аспекти виховання. Психологічний механізм перетворення зовнішнього виховного управління у внутрішню систему самоуправління і самовиховання.

Поняття про психологію навчання.

Загальна характеристика педагогічної діяльності.

Предмет соціальної психології. Місце і роль соціальної психології в системі наукового знання. Феномени соціальної психології: спілкування, його соціально-психологічна та соціокультурна специфіка; мала група, її види, ознаки, динамічні характеристики, керівництво і лідерство. Колектив як вищий рівень згуртованості групи.

Поняття про конфліктологію. Шляхи вирішення конфлікту.

Психологія великих соціальних груп і масових явищ. Соціальна психологія міжгрупових відносин.

Соціалізація особистості. Сутність процесу соціалізації, її сфер, стадій, інститутів і механізмів. Становлення особистості в процесі соціалізації. Соціалізація особистості у контексті розвитку європейської культури.

Норма як виразник суспільного та індивідуального в функціональній сутності особистості.

Вікові кризи життя і процес соціалізації індивіда.

Асоціальні прояви особистості.

Соціально-психологічні проблеми особистості. Особливості взаємозв'язку особистості і суспільства. Соціально-психологічна компетентність особистості.

Соціально-психологічні теорії особистості: психоаналіз, поведінкова школа (біхевіоризм), гуманістична психологія, екзистенціальна психологія, акмеологічний підхід, трансакційний аналіз особистості та ін.

Соціальна установка і реальна поведінка особистості.

Статусно-рольові характеристики особистості. Поведінка особистості і соціальна напруженість.

Соціально-психологічні орієнтири дослідження особистості.

Змістові модулі дисципліни

Змістовий модуль 1. Актуальні проблеми загальної психології.

Лекційний модуль 1:

1. Психологія як наука. (2 год.)
2. Психологія особистості. (2 год.)
3. Психологія індивідуальності: темперамент, характер, здібності. (2 год.)
4. Емоційно-вольова сфера особистості. (2 год.)
5. Особистість у діяльності і спілкуванні. (2 год.)

Семінарський модуль 1:

1. Психологія як наука. (2 год.)
2. Психологія особистості. (2 год.)
3. Психологія індивідуальності: темперамент, характер, здібності. (2 год.)
4. Емоційно-вольова сфера особистості. (2 год.)
5. Особистість у діяльності і спілкуванні. (2 год.)

Модуль самостійної роботи: 1

1. Психологія як наука. (4 год.)
2. Психологія особистості. (4 год.)
3. Психологія індивідуальності: темперамент, характер, здібності. (4 год.)
4. Пізнавальна діяльність особистості: відчуття, сприймання, увага. (4 год.)
5. Пізнавальна діяльність особистості: пам'ять, мислення, мова і мовлення, уява. (4 год.)
6. Емоційно-вольова сфера особистості. (4 год.)
7. Особистість у діяльності і спілкуванні. (4 год.)

Змістовий модуль 2. Особистість у системі психологічного знання.

Лекційний модуль:

1. Предмет вікової психології. (2 год.)
2. Предмет педагогічної психології. (2 год.)
3. Предмет соціальної психології. (2 год.)
4. Соціально-психологічні проблеми особистості. (2 год.)

Семінарський модуль:

1. Предмет вікової психології. (2 год.)
2. Предмет соціальної психології. (2 год.)

Модуль самостійної роботи:

1. Предмет вікової психології. (4 год.)
2. Вікові особливості розвитку особистості. (6 год.)

3. Предмет педагогічної психології. (4 год.)
4. Предмет соціальної психології. (4 год.)
5. Соціалізація особистості. (8 год.)
6. Соціально-психологічні проблеми особистості. (4 год.)

Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовується комплексне використання методів навчання, що сприяють розвитку творчих засад особистості студента, а саме:

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності. (словесні): лекція за визначеним планом, пояснення основних дефініцій з тем дисципліни, розповідь-опис, евристична бесіда з проблемних питань психологічної науки; (наочні): ілюстрація, переважно у вигляді таблиць, схем і головних тез теми; (практичні): письмові творчі вправи з розв'язання проблемних задач стосовно вирішення та особистого розуміння складних психологічних теорій, категорій і понять дисципліни.

Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності. При викладанні дисципліни вивчаються і враховуються індивідуальні особливості студентів, їх типовий стиль спілкування, а також певна специфічність навчальної дисципліни. Широко використовуються методи: цікавих аналогій, зіставлення наукових і життєвих пояснень психічних явищ і процесів, створення ситуацій емоційно-ціннісних переживань, ситуативні ігри, дискусія, мозковий штурм та кейс-метод.

Методи контролю

У процесі викладання навчальної дисципліни використовуються методи контролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності, а саме: усне індивідуальне опитування, письмова робота, виконання тестових завдань та методи самоконтролю - самостійна оцінка відповіді, самоаналіз, виконання обов'язкових та творчих завдань.

Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному і тестовому контролю. Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, професійної спрямованості.

Підсумкова тека

Навчальна дисципліна «Психологія» вивчається студентами 1 курсу протягом другого семестру навчального року і закінчується екзаменом або заліком, що проводяться у традиційній формі. Перелік питань, що виносяться до екзамену і заліку наведено у навчально-методичному комплексі дисципліни.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів (екзамен)

Не задовільно 1-34 F 35-59 FX	Студент не знає термінології. Володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання. Не може користуватися підручником, методичними рекомендаціями, іншими дидактичними засобами. Володіє тільки окремими прийомами практичної діяльності, яких недостатньо для формування умінь.
Задовільно 60-63 E 64-73 D	Має недостатню уяву про термінологію дисципліни. Володіє навчальним матеріалом на фрагментарному рівні. Конспект з предмету носить не систематизований характер. Має значні утруднення у разі необхідності користування додатковою та довідниковою літературою, епізодичне знайомство з періодичними науковими виданнями. Не вміє скласти алгоритм відповіді. Не може відповісти на питання або виконати практичну роботу без грубих помилок, на які не звертає уваги.
Добре 74-81 C 82-89 B	Самостійно відтворює головні положення, викладені в базовому підручнику чи лекційному матеріалі. Знає основні психологічні терміни. Потребує допомоги викладача чи товаришів для відтворення систематизованого навчального матеріалу та при реалізації знань у вирішенні практичних завдань. Допускає деякі типові помилки, які при допомозі викладача здатний виправити. Повністю відтворює інформацію, що викладена в базовому підручнику. Сформовані уміння може використовувати у стандартних ситуаціях, які закладені у навчальні завдання.
Відмінно 90-100 A	На основі володіння матеріалом в обсязі робочої навчальної програми дисципліни, під керівництвом викладача вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію про психічні явища та процеси. Цілком самостійно використовує набуті знання, вміння та навички в стандартних навчальних ситуаціях. Здатен контролювати свою діяльність. При контролі знань вільно складає алгоритм відповіді. Проявляє інтерес до наукової та науково-популярної літератури з навчальної дисципліни. Самостійно опрацював рекомендовану додаткову літературу з дисципліни. Проявляє схильність до аналітико-синтетичної діяльності, здатен висловлювати власну думку щодо вивченого матеріалу.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів (залік)

Не зарах 1-34 F	Студент не знає термінології. Володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання. Не може користуватися підручником, методичними рекомендаціями, іншими дидактичними засобами. Володіє тільки окремими прийомами практичної діяльності, яких недостатньо для формування умінь.
35-59 FX	Має недостатню уяву про термінологію дисципліни. Володіє навчальним матеріалом на фрагментарному рівні. Конспект з предмету носить не систематизований характер. Має значні утруднення у разі необхідності користування додатковою та довідниковою літературою, епізодичне знайомство з періодичними науковими виданнями. Не вміє скласти алгоритм відповіді. Не може відповісти на питання або виконати практичну роботу без грубих помилок, на які не звертає уваги.
Зарах 60-63 E	Самостійно відтворює головні положення, викладені в базовому підручнику чи лекційному матеріалі. Знає основні психологічні терміни. Потребує допомоги викладача чи товаришів для відтворення систематизованого навчального матеріалу та при реалізації знань у вирішенні практичних завдань. Допускає деякі типові помилки, які при допомозі викладача здатний виправити.
64-73 D	Повністю відтворює інформацію, що викладена в базовому підручнику. Сформовані уміння може використовувати у стандартних ситуаціях, які закладені у навчальні завдання.
74-81 C	На основі володіння матеріалом в обсязі робочої навчальної програми дисципліни, під керівництвом викладача вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію про психічні явища та процеси.
82-89 B	Цілком самостійно використовує набуті знання, вміння та навички в стандартних навчальних ситуаціях. Здатен контролювати свою діяльність. При контролі знань вільно складає алгоритм відповіді.
90-100 A	Проявляє інтерес до наукової та науково-популярної літератури з навчальної дисципліни. Самостійно опрацьовує рекомендовану додаткову літературу з дисципліни. Проявляє схильність до аналітико-синтетичної діяльності, здатен висловлювати власну думку щодо вивченого матеріалу.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

100-бальна система	оцінка ECTS	оцінка за національною системою	
		екзамен, диференційований залік	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Таблиця переведення оцінок з національної системи оцінювання в 100-бальну у «Відомостях обліку успішності» (при застосуванні середнього балу поточного, модульного і семестрового контролю)

Національна система оцінювання ECTS	Середній бал	100-бальна система	Залік	Національна система оцінювання ECTS	Середній бал	100-бальна система	Залік
Відмінно A	5,0	- 100 б.	Зараховано	Задовільно E	2,9	- 60 б.	Не зараховано
	4,9	- 97 б.			2,8	- 60 б.	
	4,8	- 93 б.		Незадовільно FX	2,7	- 59 б.	
	4,7	- 90 б.			2,6	- 56 б.	
Добре B	4,6	- 89 б.			2,5	- 52 б.	
	4,5	- 87 б.			2,4	- 49 б.	
	4,4	- 85 б.			2,3	- 45 б.	
	4,3	- 83 б.			2,2	- 42 б.	
Добре C	4,2	- 81 б.			2,1	- 38 б.	
	4,1	- 80 б.			2,0	- 35 б.	
	4,0	- 78 б.		Незадовільно F	1,9	- 34 б.	
	3,9	- 76 б.			1,8	- 29 б.	
	3,8	- 74 б.			1,7	- 23 б.	
Задовільно D	3,7	- 73 б.			1,6	- 18 б.	
	3,6	- 71 б.			1,5	- 13 б.	
	3,5	- 69 б.			1,4	- 8 б.	
	3,4	- 67 б.			1,3	- 4 б.	
	3,3	- 64 б.			1,2	- 3 б.	
Задовільно E	3,2	- 63 б.			1,1	- 2 б.	
	3,1	- 62 б.			1	- 1 б.	
	3,0	- 61 б.					

Рекомендована література

Базова (основна) література:

1. Васянович Г. П. Основи психології : навчальний посібник / Григорій Петрович Васянович – К. : Педагогічна думка , 2012. – 114 с.
2. Гиппенрейтер Ю. Б. Введение в общую психологию : курс лекций / Ю. Б. Гиппенрейтер. – М. : ЧеРо, 1996. – 320 с.
3. Гуманістична психологія: Антологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів : у 3 т. / Упорядники і наукові редактори Роман Трач (США) і Георгій Балл (Україна). – К. : Університетське видавництво «Пульсари», 2001.– Т. 1. – 252 с.
4. Загальна психологія : підручн. для студентів вищ. навч. закладів / С. Д. Максименко, В. О. Зайчук, В. В. Клименко, В. О. Соловієнко ; За заг. ред. акад. С. Д. Максименка. – К.Форум, 2000.– С.45-46.
5. Лозниця В. С. Психологія і педагогіка: основні положення : навч. посіб. для самостійного вивчення дисципліни / В. С. Лозниця. – К. : «Екс Об», 1999. – 304 с.
6. Основи психології : навч. посіб. для студентів вищих навч. закладів / А. І. Веракіс, Ю. І. Завалевський, К. М. Левківський. – Х.– К. : ТОВ «Р. И.Ф.», 2005. – 416 с.
7. Основи психології : підручник / За заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. – 3-тє вид., стереотип. – К. : Либідь, 1997. – 632 с.
8. Партико Т. Б. Курс загальної психології : навч. посіб / Т. Б. Партико. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2002. – 208 с.
9. Психологія : підручник / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін. ; за ред. Ю. Л. Трофімова. – 4-те вид., стереотип. – К. : Либідь, 2003. – 560 с.
10. Психология. Словарь / Под общ. ред. А. В. Петровского и М. Г. Ярошевского. – 2-е изд. испр. и доп. – М.: Политиздат, 1990. – С. 444.
11. Рибалка В. В. Методологічні питання наукової психології : навч.-метод. посіб / В. В. Рибалка. – К. : Ніка – Центр, 2003. – 204 с.
12. Рибалка В. В. Психологічна структура особистості як основа систематизації професійно-важливих якостей працівника // Психологія праці та професійної підготовки особистості : навч. посіб. / В. В. Рибалка ; за ред. П. С. Перепилиці, В. В. Рибалки. – Хмельницький : ТПУ, 2001. – С. 35–47.
13. Семиченко В. А. Психологія особистості / В. А. Семиченко. – К. : Видавець Ешне О. М., 2001.– 427 с.

14. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасека О. В. Загальна психологія. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 296 с.
15. Степанов О. М. Основи психології і педагогіки : посібник / О. М. Степанов, М. М. Фіцула. – К. : Академвидав, 2003. – 504 с.

Додаткова література:

1. Бурлачук Л. Ф. Про критерії розвитку особистості / Л. Ф. Бурлачук, М. Келесі // Вісник Київського університету. Серія: Соціологія. Психологія. Педагогіка. Вип. 2. – К. : Київ. Ун-т, 1996. – С. 90–93.
2. Варій В. Й. Психологія та виборчі технології / В. Й. Варій. – Львів : Сполом, 2002. – 228 с.
3. Васянович Г. П. Ноологія особистості : навч. посіб. / Г. П. Васянович, В. Д. Онищенко. – Львів : Сполом, 2007. – 217 с.
4. Ващенко Г. Виховання волі і характеру : підручник для педагогів / Г. Ващенко. – К. : Школяр, 1999. – 385 с.
5. Камінецький Я. Г. Організаційно-педагогічні засади управління підготовкою кваліфікованих робітничих кадрів в умовах ринку : методичний посібник / Я. Г. Камінецький, Б. І. Клим, В. П. Жук. – Львів : Держ. спец. вид-во «Світ», 2002. – 342 с.
6. Козаков В. А. Психологія діяльності та навчальний менеджмент : підручник / В. А. Козаков : у 2 ч. – Ч. 1. Психологія суб'єкта діяльності. – К. : КНЕУ, 2000. – 243 с.
7. Кокун О. М. Психофізіологія: навч. посіб / О. М. Кокун. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 184 с.
8. Практична психологія в контексті культур: Зб. наук. праць / Відп. ред. З. Г. Кісарчук. – К. : Ніка-центр, 1998. – 272 с.
9. Психологія праці та професійної підготовки особистості : навч. посіб. / за ред. П. С. Перепелиці, В. В. Рибалки. – Хмельницький : ТУП, 2001. – 330 с.
10. Романовський О. Г. Філософія досягнення успіху. Психологічний аспект : підручник / О. Г. Романовський, В. Є. Михайличенко. – Х. : НТУ «ХП», 2007. – 592 с.
11. Ружичка І. Психологія і робота з людьми / І. Ружичка ; пер. з чеськ. – К. : Політвидав України, 1984. – 222 с.
12. Фурман А. В. Психокультура української ментальності. – Тернопіль : Економічна думка, 2000. – 132 с.
13. Ярошевский М. Г. История психологии / М. Г. Ярошевский. – 3-е изд. – М. : Мысль, 1985. – 575 с.

INTERNET-ресурси

1. <http://uk.wikipedia.org/wiki/>;
2. [osvita.ua /vnz/ reports / psychology / 29531/](http://osvita.ua/vnz/reports/psychology/29531/);
3. [ekomedtd.com.ua / konspekti.../ pshologya-yak-nauka.html](http://ekomedtd.com.ua/konspekti.../pshologya-yak-nauka.html);
4. [pidruchniki.ws /.../ vikova psihologiya – sergeyenkova op](http://pidruchniki.ws/.../vikova_psihologiya_-_sergeyenkova_op);
5. [www.koob.ru /age psychology/](http://www.koob.ru/age_psychology/);
6. [academia-pc.com.ua / product /78](http://academia-pc.com.ua/product/78)
7. [www.psyh.kiev.ua /](http://www.psyh.kiev.ua/)

Зміни та доповнення до робочої програми

Протокол № _____ від «_____» _____ року

Завідувач кафедри _____ І. І. Корольова

Протокол № _____ від «_____» _____ року

Завідувач кафедри _____ І. І. Корольова

**Міністерство освіти та науки України
Херсонський державний університет
Кафедра олімпійського та професійного спорту**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри
Олімпійського та професійного спорту
доцент Стрикаленко Є.А.

«09» вересня 2019 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК 9 ПСИХОЛОГІЯ ЗАГАЛЬНА ТА СПОРТИВНА**

Спеціальність 017 Фізична культура і спорт

Ступінь вищої освіти «бакалавр»

факультет фізичного виховання та спорту

Херсон - 2019 рік

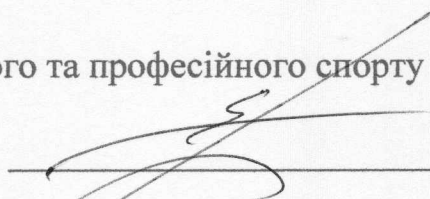
Робоча програма розроблена на основі авторської програми з дисципліни «Педагогіка: загальна та спортивна» для студентів зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт (протокол № 15 від 26 червня 2017 року).

Розробник: Шалар Олег Григорович, доцент кафедри олімпійського та професійного спорту, кандидат педагогічних наук.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри олімпійського та професійного спорту

Протокол від «9» вересня 2019 року № 1

Завідувач кафедри олімпійського та професійного спорту

 доц. Стрикаленко Є.А.

«09» вересня 2019 року

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2,5	Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка	Обов’язковий компонент освітньої програми	
Модулів – 1	Спеціальність: 017 Фізична культура і спорт	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Загальна кількість годин - 75		-й	-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 3	Ступінь вищої освіти «бакалавр»	18 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	4 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		41 год.	67
	Вид контролю: диф. залік		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 45,3% проти – 54,7%

для заочної форми навчання – 10,7% проти 89,3%

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Психологія загальна та спортивна як учбовий предмет є однією з фундаментальних навчальних дисциплін, за допомогою якої формується професійна майстерність фахівця (тренера, керівника спортивних секцій). Ця дисципліна допомагає більш правильно визначити зміст і методи спортивної діяльності, адекватно сприймати особливості окремих спортсменів і колективу спортсменів, раціонально організовувати їхню тренувальну та змагальну діяльність, правильно організовувати фахівцю свою професійну діяльність, враховуючи свої сильні і слабкі сторони, знаходити оптимальні шляхи встановлення взаєморозуміння з юними спортсменами.

Мета викладання дисципліни: адаптувати психологічні знання конкретно до діяльності тренера, керівника спортивних секцій

Основні завдання вивчення дисципліни:

теоретичні: озброєння студентів основами психологічних знань; сприяти формуванню світогляду у майбутніх фахівців, їх особистісному росту; формування творчого підходу до своєї професії у студентів факультету фізичного виховання та спорту.

практичні: формувати у студентів уміння аналізувати педагогічні ситуації; перейматися внутрішнім світом спортсменів; вживати психологічні знання в практику спілкування, навчання та виховання. Здійснювати навчання руховим діям та розвиток рухових якостей людини в умовах різних форм організації занять фізичними вправами, здійснювати заходи з підготовки спортсменів, організації й проведення спортивних змагань, узагальнювати та аргументувати особливості діяльності тренера, встановлювати взаємозв'язок зі стилем керування під час змагальної та тренувальної діяльності, аналізувати психічні процеси, стани та властивості людини під час занять фізичною культурою і спортом, демонструвати знання основ психології особистості, характеристики психологічних процесів, психічних станів та психологічних якостей особистості, основ соціальної психології груп і колективу; визначати особливості формування особистості

у різні вікові періоди, розкрити структуру особистості спортсмена, використовуючи засоби діагностики з метою формування цілісної системи особистості; виховувати у юних спортсменів соціально-особистісні якості: цілеспрямованість, організованість, працелюбство, відповідальність, комунікативність, толерантність.

У результаті опанування дисципліни «Психологія загальна та спортивна» у студентів повинні бути сформовані **компетентності** з навчальної дисципліни, що узгоджуються із загальними та спеціальними (фаховими, предметними) компетентностями:

- Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність працювати в команді.
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Навички міжособистісної взаємодії.
- Здатність аналізувати прояви психіки людини під час занять фізичною культурою і спортом.

Програмні результати навчання. Студент під час вивчення дисципліни «Психологія загальна та спортивна» повинен:

- спілкуватися українською мовою у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування;
- мати базові знання з проведення досліджень проблем фізичної культури і спорту; володіти сучасними методами наукового дослідження, які застосовуються у сфері фізичної культури та спорту, робити висновки у відповідності до поставлених завдань;
- здійснювати навчання руховим діям та розвиток рухових якостей людини в умовах різних форм організації занять фізичними вправами;
- здійснювати заходи з підготовки спортсменів, організації й проведення спортивних змагань; узагальнювати та аргументувати особливості діяльності

тренера, встановлювати взаємозв'язок зі стилем керування під час змагальної та тренувальної діяльності;

- аналізувати психічні процеси, стани та властивості людини під час занять фізичною культурою і спортом; демонструвати знання основ психології особистості, характеристики психологічних процесів, психічних станів та психологічних якостей особистості, основ соціальної психології груп і колективу; визначати особливості формування особистості у різні вікові періоди;

Міждисциплінарні зв'язки. Вивчення дисципліни «Психологія загальна та спортивна» має прикладний характер і базується на знаннях таких фундаментальних дисциплін, як „Психологія”, „Педагогічна психологія”, „Соціологія”, „Фізіологія людини”, „Теорія та методика фізичного виховання”.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л.	п	с.р.		л.	п	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Психологічні особливості особистості в спорті								
Тема 1. Предмет психології спорту	8	2	2	4	6	2		4
Тема 2. Психологічні особливості спортивної діяльності	8	2	2	4	5			5
Тема 3. Психологія особистості тренера і спортсмена	8	2	2	4	5			5
Тема 4. Психологія спортивного змагання	8	2	2	4	6		2	4
Тема 5. Психологічні особливості учбово-тренувальної діяльності в спорті	7	2		5	5			5
Разом за змістовим модулем 1	39	10	8	21	27	2	2	23
Змістовий модуль 2. Психологія спортивного колективу								
Тема 1. Міжособистісні взаємини в спорті	9	2	2	5	6	2		4
Тема 2. Психічний стан в спортивній діяльності	9	2	2	5	5			5

Тема 3. Психологічне забезпечення спортивної діяльності	9	2	2	5	5			5
Тема 4. Психологічні особливості юнацького спорту	9	2	2	5	6		2	4
Разом за змістовим модулем 2	36	8	8	20	22	2	2	18
Усього годин	75	18	16	41	49	4	4	41

ЗМІСТ КУРСУ

Програма курсу призначена для студентів факультету фізичного виховання та спорту, де готують тренерів та керівників спортивних секцій для роботи в школах, ДЮСШ, вищих та середніх навчальних закладів.

Під час вивчення дисципліни студенти повинні вивчити наступні теми:

Тема 1. Предмет психології спорту. Предмет та завдання психології спорту. Виникнення і розвиток психології спорту. Методи психологічних досліджень.

Тема 2. Психологічні особливості спортивної діяльності. Загальна характеристика спортивної діяльності. Спеціалізовані сприйняття в спорті. Реакція в спорті. Психологічна напруга і перенапруга в тренувальному процесі.

Тема 3. Психологія особистості тренера і спортсмена. Психологічні особливості особистості тренера. Особистість спортсмена як суб'єкта спортивної діяльності. Формування особистості спортсмена.

Тема 4. Психологія спортивного змагання. Змагання з позиції психолога. Передзмагальна підготовка спортсмена. Передстартова підготовка спортсмена.

Тема 5. Психологічні особливості навчально-тренувальної діяльності в спорті. Специфічні особливості спортивної діяльності. Психологічна структура навчально-тренувальної діяльності. Психологічні основи підготовки спортсмена в системі навчально-тренувальної діяльності.

Тема 6. Міжособистісні взаємини в спорті. Соціально-психологічні особливості спортивної групи. Лідерство в спортивній групі. Успішність спортивної діяльності і спілкування.

Тема 7. Психічні стани в спортивній діяльності. Загальна характеристика психо-функціонального стану спортсмена. Структура психічного стану. Класифікація психічних станів.

Тема 8. Психологічне забезпечення спортивної діяльності. Психологічні основи діагностики в спорті. Психологічні основи відбору в спорті. Психологічне забезпечення тренувань і змагань.

Тема 9. Психологічні особливості юнацького спорту. Ключові проблеми психології юнацького спорту. Особливості мотивації до занять спортом у юних спортсменів. Вплив стресу на юних спортсменів та проблема „перегорання”.

Програма передбачає вивчення курсу «Психології загальної та спортивної» за наступними *змістовними модулями*:

1. Психологічні особливості особистості в спорті
2. Психологія спортивного колективу

Змістовний модуль №1

Тема: Психологічні особливості особистості в спорті

Лекційний модуль 10 год.

1. ПРЕДМЕТ ПСИХОЛОГІЇ СПОРТУ

Предмет та завдання психології спорту. Виникнення і розвиток психології спорту. Методи психологічних досліджень. 2 год

2. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СПОРТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Загальна характеристика спортивної діяльності. Спеціалізовані сприйняття в спорті. Реакція в спорті. Психологічна напруга і перенапруга в тренувальному процесі. 2 год

3. ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ ТРЕНЕРА І СПОРТСМЕНА

Психологічні особливості особистості тренера. Особистість спортсмена як суб'єкта спортивної діяльності. Формування особистості спортсмена. 2 год

4. ПСИХОЛОГІЯ СПОРТИВНОГО ЗМАГАННЯ

Змагання з позиції психолога. Передзмагальна підготовка спортсмена. Передстартова підготовка спортсмена. 2 год

5. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ УЧБОВО-ТРЕНУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СПОРТІ

Специфічні особливості спортивної діяльності. Психологічна структура учбово-тренувальної діяльності. Психологічні основи підготовки спортсмена в системі учбово-тренувальної діяльності. 2 год

Семінарський модуль 8 год

1. Основні напрямки досліджень в області психології спорту та роль фахівця в цій галузі. Розвиток психології спорту в світі. Напрями психології спорту і фізичної культури. Психологія спорту як наука. Оцінка досліджень в галузі психології спорту. 2 год

2. Психологічна підготовка в спорті. Збудження, тривожність, стрес у спорті. Психофармакологія в спорті. Психогігієна і психотерапія у спортивній діяльності. Визначення понять „перетренованість”, „перевтома”, „вигорання”. Характеристика та симптоми перетренованості й вигорання. Модель „вигорання” в спорті та фізичній культурі. Профілактика та усунення „вигорання”. 2 год

3. Особистість спортсмена як суб'єкта спортивної діяльності. Формування особистості спортсмена. Особливості діяльності тренера. Дослідження проблеми особистості у спорті. Когнітивні стратегії і успіх. Мислення спортсменів. Пам'ять спортсменів. Психологічні основи технічної підготовки спортсменів. Психологічні основи тактичної підготовки спортсменів. Вольова підготовка спортсмена. 2 год

4. Фактори успішності змагальної діяльності. Цільова установка на змагання. Об'єктивні фактори мобілізації готовності спортсмена до змагань. Суб'єктивні фактори мобілізації готовності спортсмена до змагань. Організація дій спортсмена в умовах змагань. Післязмагальна підготовка. Інтелектуальна підготовка. 2 год

Модуль самостійної роботи 21год

1. Історія психології спорту. Психологічна систематика видів спорту і змагальних вправ 5год.

2. Психологічна структура спортивної діяльності Мотиви і мотивація спортивної діяльності Психологія тренувального процесу Психічні перенапруження у тренувальному процесі. Ознаки психічного перенапруження у тренувальному процесі. Рекомендації спортсмену у тренувальному процесі. Рекомендації тренеру у тренувальному процесі. Передзмагальне і змагальне психічне напруження, його динаміка і причини. Причини, що впливають на динаміку психічної напруги. 6год.

3. Підходи до вивчення особистості. Оцінка особистості. Дослідження проблеми особистості у спорті і фізичній культурі. Когнітивні стратегії і успіх. Роль фахівця в розумінні особистості. Емоційні стани в спорті. Стан натхнення в спорті. Стан монотонії в спорті. Подолання негативних емоційних станів в спорті. Стан тренуваності і „спортивної форми”. Тренер в напружених обставинах теорії і практики. Психологічні завдання тренера. Риси особистості спортсмена. 5год.

4. Психологічна розвідка в підготовці до змагань. Переконавання і навіювання як основні методи впливу на спортсменів. Лекції і бесіди для спортсменів. Побічне навіювання. Гетеротренінг і релаксація. Навіюваний відпочинок. Гіпноз в спорті. Аутогенне тренування в спорті. Стан найвищої готовності та працездатності спортсмена. Формування та актуалізація мотивів участі у змаганнях. Рекомендації до змагань. 5год.

Підсумкова тека

Виконання тестових контрольних завдань з 4-х варіантів згідно лекційних модулів відбуватиметься у письмовій формі або за наявності умов у комп'ютерному варіанті.

Змістовний модуль №2

Тема: Психологія спортивного колективу

Лекційний модуль 8год.

1. МІЖОСОБИСТІСНІ ВЗАЄМИНИ В СПОРТІ

Соціально-психологічні особливості спортивної групи. Лідерство в спортивній групі. Успішність спортивної діяльності і спілкування. 2год

2. ПСИХІЧНІ СТАНИ В СПОРТИВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Загальна характеристика психо-функціонального стану спортсмена. Структура психічного стану. Класифікація психічних станів. 2год

3. ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПОРТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Психологічні основи діагностики в спорті. Психологічні основи відбору в спорті. Психологічне забезпечення тренувань і змагань. 2год

4. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЮНАЦЬКОГО СПОРТУ

Ключові проблеми психології юнацького спорту. Особливості мотивації до занять спортом у юних спортсменів. Вплив стресу на юних спортсменів та проблема „перегорання”. 2год

Семінарський модуль 8год.

1. Психологічні особливості спортивного колективу. Загальне поняття за спортивну команду як за малу спортивну групу і колектив. Формальна структура спортивної команди. Неформальна структура спортивної команди. Психологічні особливості діяльності тренера в спортивній команді. Згуртованість і психологічний клімат в спортивній команді. 2год

2. Актуальні ланки спортивної діяльності. Динаміка психічного стану. Психічні стани тренування. Тревога, депресія, протрація та ін. психічні стани. Психічні стани змагань. Особливі стани свідомості. Психічна готовність до змагальної діяльності. 2год

3. Структура спортивного таланту. Генетика розвитку психомоторних і психічних особливостей людини. Теорія психодіагностичних вимірювань. Загальна психологічна підготовка спортсменів до змагань. Спеціальна психологічна підготовка до конкретного змагання. Методи ментального

тренінгу в спорті. Психологічне консультування, психологічна допомога спортсменам і тренерам. 2год

4. Вплив спортивної діяльності на особистісні характеристики юних спортсменів. Етичні аспекти юнацького спорту. Роль тренера в становленні особистості юного спортсмена. Використання психологічних прийомів і методів в підготовці юних спортсменів. Врахування психологічних складностей юних спортсменів, пов'язаних з початком спортивної кар'єри. Допомога спортсменам у подоланні змагального стресу. Побудова умов щодо розвитку значимих особистісних характеристик юних спортсменів. 2год

Модуль самостійної роботи 20 год.

1. Групова та командна динаміка. Індивідуальна та командна діяльність у спорті Концептуальна модель згуртованості та її оцінка. Розвиток командної згуртованості. Комунікативні здібності. Психологічні особливості спортивного колективу. Глядачі та їх вплив на виконання рухових завдань 5год.

2. Темперамент і здібності до спортивної діяльності. Стили спортивної діяльності. Риси характеру спортсменів різного рівня майстерності. Тривожність і виступи спортсменів в змаганнях. Агресивність в спорті. 5год.

3. Основи психологічної підготовки. Післям'язове та ментальне тренування. Завдання та зміст першого періоду психологічної підготовки до змагання. Завдання та зміст другого та третього періодів психологічної підготовки до змагання. Засоби керування впливів в процесі психологічної підготовки. Індивідуальний підхід при психологічній підготовці. Психологічні фактори надійності спортсмена. Практичний психолог в спорті. Психологічна допомога тренера спортсмену під час змагань. Методи психодіагностики в спорті. 5год.

4. Психічний розвиток дітей за допомогою занять спортом. Розвиток характеру та спортивна порядність. 5год.

Підсумкова тека

Виконання тестових контрольних завдань з 4-х варіантів згідно лекційних модулів відбуватиметься у письмовій формі або за наявності умов у комп'ютерному варіанті.

ЗМІСТОВНІ МОДУЛІ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

(для студентів заочної форми)

Змістовні модулі 1 - 2

Психологічні особливості особистості в спорті та психологія спортивного колективу

Лекційний модуль	4
1. Предмет психології спорту	2
2. Міжособистісні взаємини в спорті	2
Практичний модуль	4
1. Психологія спортивного змагання	2
2. Психологічні особливості юнацького спорту	2
Модуль самостійної роботи	67
1. Психологічні особливості спортивної діяльності	13
2. Психологія особистості тренера і спортсмена	14
3. Психологічні особливості учбово-тренувальної діяльності в спорті	14
4. Психічний стан в спортивній діяльності	14
5. Психологічне забезпечення спортивної діяльності	12

Методи навчання

Комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяють розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця з фізичної культури з урахуванням індивідуальних особливостей учасників навчального процесу й спілкування.

З метою формування професійних компетенцій широко впроваджуються інноваційні методи навчання, що забезпечують комплексне оновлення традиційного педагогічного процесу. Впровадження інтерактивних методів навчання, а саме: мозковий штурм під час підсумкових занять із змістовних модулів, ситуативне моделювання за результатами самостійної роботи.

Методи контролю

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю: усного під час семінарських занять та письмового під час проведення підсумкових занять із змістовних модулів, які мають сприяти підвищенню мотивації студентів-майбутніх фахівців до навчально-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному, письмовому, тестовому контролю.

Критерії оцінювання знань, умінь та навичок студентів з курсу

“Психологія загальна та спортивна”

Критерії оцінювання аудиторної роботи студентів (семінарські заняття)

A (відмінно)	Студент має глибокі міцні і системні знання з усього теоретичного курсу, може чітко сформулювати дефініції, використовуючи психолого-педагогічну спортивну термінологію, вільно володіє понятійним апаратом, знає основні проблеми навчальної дисципліни, її мету та завдання. Вміє застосовувати здобуті теоретичні знання у психологічній підготовці спортсменів. Може визначити особливості психологічної підготовки спортсменів у обраному виді спорту. Не допускає помилок в усній та писемній формах мовлення.
B (добре)	Студент має міцні ґрунтовні знання, виконує практичну роботу без помилок, але може допустити неточності в формулюванні, незначні помилки в наведених психологічних прикладах спортивної діяльності.
C (добре)	Студент знає програмний матеріал повністю, має практичні навички в аналізі психологічної підготовленості спортсменів, вміє самостійно мислити, але не може вийти за межі теми
D, E (задовільно)	Студент знає основні теми курсу, має уявлення про структуру психологічної підготовки спортсменів, але його знання мають загальний характер, іноді непідкріплені прикладами. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні. Має прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях.
FX (незадовільно) з можливістю повторного складання	Студент має фрагментарні знання з усього курсу. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал. Мова невиразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання.
F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.

Критерії оцінювання самостійної роботи (зовнішнє оформлення рефератів, своєчасність виконання психолого-педагогічних тестів та анкет, ретельність підрахунків результатів тестування).

А (відмінно)	При написанні реферату витримана послідовність викладеного матеріалу та термінологічна точність при описанні, чіткий і лаконічний виклад своїх думок. Відмінне виконання тестових завдань (з залученням товаришів по спортивній команді, членів родини тощо) з незначною кількістю помилок при підрахунку результатів тестування. Вільне володіння ресурсами Херсонського віртуального університету.
В (добре)	Відсутність ілюстрацій та належного зовнішнього оформлення реферативної роботи. Вище середнього рівня виконання тестових завдань з кількома помилками при підрахунку результатів. Нерегулярне звернення до ресурсів Херсонського віртуального університету.
С (добре)	При написанні реферативної роботи наявність орфографічних, синтаксичних та стилістичних помилок. Загалом правильне виконання тестових завдань з певною кількістю помилок при підрахунку результатів.
D, E (задовільно)	Наявність повторів при викладі реферативного матеріалу, відсутність чіткого і лаконічного викладу власних думок. Обмежене виконання тестових завдань зі значною кількістю помилок.
F X (незадовільно) з можливістю повторного складання	Відсутність орфографічної, синтаксичної та стилістичної грамотності викладу тексту реферату, наявність повторів та перекручування загальноприйнятих слів. Не виконання тестових завдань.
F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Відсутність рефератів. Не виконання тестових завдань.

Критерії оцінювання модульної письмової контрольної роботи (навчальні тести)

оцінка	I модуль (4 теми)	II модуль (4 теми)
А відмінно (100-90)	12	12
В добре (89-82)	11-10	11-10
С добре (81-74)	9	9
Д задовільно (73-64)	8	8
Е задовільно (63-60)	7	7
FX незадовільно (59-35)	6	6
F незадовільно (34-1)	5 -0	5 -0

Критерії оцінювання (залік, диференційований залік, екзамен)

А (відмінно)		Наявність конспектів всіх запропонованих лекцій. Поточні оцінки за виступи на семінарах. Підготовка та захист рефератів (по 2 на кожний змістовний модуль). Виконання на відмінно контрольних кваліфікаційних робіт з 10-ти варіантів згідно лекційних модулів
В (добре)	зараховано	Наявність конспектів 90% від всіх запропонованих лекцій. Поточні оцінки за виступи на семінарах. Підготовка та захист рефератів (по 1 на кожний змістовний модуль). Успішне виконання 85% контрольних кваліфікаційних робіт з 10-ти варіантів згідно лекційних модулів
С (добре)		Наявність конспектів 80% від всіх запропонованих лекцій. Поточні оцінки за виступи на семінарах. Підготовка та захист рефератів (по 1 на кожний змістовний модуль). Успішне виконання 70% контрольних кваліфікаційних робіт з 10-ти варіантів згідно лекційних модулів
D, E (задовільно)		Наявність конспектів 60% від всіх запропонованих лекцій. Поточні оцінки за виступи на семінарах. Успішне виконання 70% контрольних кваліфікаційних робіт з 10-ти варіантів згідно лекційних модулів
FX (незадовільно) з можливістю повторного складання	незараховано	Відсутність конспектів лекцій. Відсутність поточних оцінок за виступи на семінарах. Успішне виконання 30% контрольних кваліфікаційних робіт з 10-ти варіантів згідно лекційних модулів
F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		Відсутність конспектів лекцій. Відсутність поточних оцінок за виступи на семінарах. Не виконання контрольних кваліфікаційних робіт.

Список рекомендованої літератури.

Основна література.

1. Воронова В.І. Психологія спорту: Навч. посібник. – К.: Олімпійська література, 2007. – 298 с.
2. Гринь О.Р. Психологічне забезпечення та супровід підготовки кваліфікованих спортсменів: навч. посіб. /О.Р. Гринь. – К.: НУФВСУ, вид-во Олімпійська література, 2015. – 276 с.
3. Ложкин Г.В. Психология спорта: схемы, комментарии, практикум: учеб. пособ./ Г.В. Ложкин – К.: Освіта України, 2011. – 484 с.
4. Кретти Брайент Дж. Психология в современном спорте. Пер. с англ. Ханина Ю.Л. – М.: Физкультура и спорт, 1978.- 224 с.
5. Уэйнберг Р.С., Гоулд Д. Основы психологии спорта и физической культуры.- К.: Олимпийская литература, 1998.-335 с.
6. Сергієнко Л.П. Психологія спорту: робоча навчальна програма та практикум. Методичні рекомендації. Миколаїв: Вид-во ПСІ КСУ, 2003.- 158 с.
7. Шалар О.Г. Практикум з педагогіки та педагогіки спорту. Навчально-методичний посібник. – Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2014. – 124 с.
8. Шалар О.Г. Практикум з психології спорту. Навчально-методичний посібник. – Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2015. – 128 с.

Додаткова література.

1. Клименко В.В. Психологія спорту: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К.: МАУП, 2007. – 432 с.
2. Козин А.П. Психогигиена спортивной деятельности.- К.: Здоровье, 1985.- 128 с.
3. Филатов А.Т. Аутогенная тренировка.- К.: Здоровье, 1987.- 128 с.
4. Шалар О.Г. Організація та проведення комплексної контрольної роботи з дисципліни „Психологія фізичної культури” // Печатное слово.- 2005.- №2/13.- Херсон.- Издательство ХГУ.- с.49-53.
5. Шалар О.Г. Лекції з курсу „Психологія фізичного виховання та спорту”: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності ПМСО. Фізична культура. - Херсон: Видавництво ХДУ, 2005.- 212 с.

INTERNET – ресурси (Основні Web-сторінки в INTERNET).

1. www.sportscience.org.
2. www.tmfv.com.ua.
3. www.nbu.gov.ua.